

PODJAĆ SIĘ (97) *vb pf*

się (69), się (28).

o jasne; w temacie fut e jasne (tylko 1 r. z *Mącz*; w podjąć e *pochylone*).

inf podjąć się (37). ◇ *fut* 3 sg podejmie się (4). ◇ *praet* 1 sg m podjąłem się, -em, -m się podjął (8). ◇ 2 sg m -ś się podjął (2). *f* -ś się podjęła (1). ◇ 3 sg m podjął się (20). *f* podjęła się (1). *n* podjęło się (1). ◇ 1 pl m pers -śmy się podjęli (2). ◇ 2 pl m pers -ście się podjęli (1). ◇ 3 pl m pers podjęli się (5). ◇ *plusq* 3 sg m był się podjął (1). *n* było się podjęło (1). ◇ *con* 1 sg m bych się podjął (1). ◇ 3 sg m by się podjął (5). ◇ 3 pl m pers by się podjęli (1). ◇ *impers fut* podejmie się (1). ◇ *part praet act* podjąwszy się (5).

Sł stp notuje, Cn s.v. pod gardłem przykazuję, Linde XVII w. (z Cn) s.v. podjąć.

1. Wziąć coś na siebie, zobowiązać się; przystąpić do jakiegoś działania; *suscipere* *Mącz*, *Modrz*; *accipere*, *aggredi*, *capere*, *coeptare*, *condicere operam*, *curae habere*, *descendere*, *incipere*, *iniungere sibi*, *invaere*, *subire*, *sumere (operam a. partes)* *Mącz* (92) : *OrzRozm* F3v; *Quoniam quidem suscepi non desinam*, *Gdyżem iie podyął/ nie przełtánę. Mącz* 344b, 59a, 105d, 264d; *BielSpr* 51; *Swátayže iuż bezecna/ konay coś záczeńła/ Vbiéray/ ściél w łóznicy/ iákoś iie podięłá. GórnTroas* 59.

podjąć się czego (66): [*Mqż*] Prosił z przyiaćioł iednego/ Aby iie chciał podiąć tego: Miei pry mi żonę ná pieczy/ Pokiic ia spráwiam sŵe rzeczy *BierEz* P2v, K4v, Ov; *DiarDop* 110; *GroicPorz* f; *Przetho Krol Polŵki tylko to powinien nam iściic/ czego sŵe w Przyśiędze sŵey podiął. OrzRozm* E4, F3v, T2v; *BielKron* 346v; *Imperatorias partes sumere*, *Hetmáńłtwá iie podyać. Mącz* 432b, 242d, 248a, 328a, 370d, 432b [2 r.]; *GórnDworz* T7; *Pytał okrutnik Pitiáá ielliby to chciał wczynic. Ten iie tego z wielką ochotą podiął. RejZwierc* 92v, 94v; *BielSpr* 51; *BudBib* bv; *WierKróc* B; *BiałKaz* H2; *PaprPan* X3v; *SkarJedn* 100; *ZapKóścier* 1584/66v; *Tchu y dowcipu po tobie [Janie Kochanowski]* żaden dziś nie ma łto [= *wystarczajaco*]/ *Coby iię twych pieśni podiął KlonŻal* B2v; *OrzJan* 23; *LatHar* 625; *wolno będzie káždému/ któryby iie iedno tego chciał podiąć/ inquilicią czynic: gdzie y iáką będzie rozumiał naylepszá SarnStat* 1233, 853, 867; *CiekPotr* 10. *Cf podjąć się czego dla kogo, Ze zdaniem dopełnieniowym, Zwroty.*

podjąć się czego dla kogo, dla czego (4): *Milósciwy pán Iezus pogłádál na sŵé apołtoły milósciwie [...]* *wefeláť iie łtego/ iź dlá iego milóci tego iie podięli A w tym nám przyklád wbołtwa ij cirpieniá zołtawili OpecŻyw* 59v; *RejKupSekl* a6; *Condicere operam*, *Podyać iie czego dla kogo. Mącz* 87b, 242d.

podjąć się komu (4): *DiarDop* 110; *GroicPorz* f; *ktorego [kościóła] bronic sŵe pod Przyśięgá sŵá dźiśieyłzy Krol náłz/ Práwnuk iego podiął/ Ianowi Łáskiemu/ Arcybiskupowi OrzRozm* G; *Mącz* 416d.

cum inf (27): *BierEz* K4v, P2v; *ConPiotr* 34; *DiarDop* 110; *Tedy Symon [...]* *podiął iię walczyć zá narod sŵoy BibRadz* 1.*Mach* 14/32, 2.*Mach* 8/36; *OrzRozm* F3, G; *Węgrzy w ten czás nawięcey nárzekali płáczác wielkim głósem na Niemce/ iź iie ich podięli bronic/ á nic nieczyniá BielKron* 315; *AEs alienum amicorum suscipere*, *Podyać iie przyiacielskich dlógów płáćic. Mącz* 36b, 36c, 42c, 80b, 283d, 416d; *Odpowiedziál pan Kriłki. [...]* *ánibym iie podiąć mogł/ wczyc w.m. thego włzytkiego co on [dworzanin] wmic ma GórnDworz* E5v, V2; *RejPos* 184, 327v; *BudNT przedm* c3;

ModrzBaz 1; *SkarŻyw* 528; a tak szadnye dzyeczyę tego łzye nye potyęło chowacz matky swey: yedno wlałzny łzyn Matky swoy *ZapKościę* 1584/66v; *ActReg* 40; ráczże nam to dáć/ [...] áby y tych/ ktorychełmy fię podięli zálecác w modlitwách máieřtatowi twemu/ y wřzytkich wiernych/ imioná zachowály nieodmiennie/ kłięgi błogolławionego twego przeřzrenia *LatHar* 93; *SarnStat* *4, *7.

Ze zdaniem dopełnieniowym [w tym z zapowiednikiem: tego (2); że, iż (2), zaimek względny (1)] (3): *LibLeg* 10/66; Z długich rozmow podiął fię thego tenże Piotr iż miał dořtác Włodzimirřkiego/ a Krol obiecał mu wieczny klenot dárowác iefli tego dokaże. *BielKron* 353; *GórnDworz* N4v.

W połączeniu szeregowym (1): Solenniter stipulanti promisit, Yáwnie pytáyacemu yefliby to álbo owo chciał trzymác/ przizwolił/ obiecał/ przyrzekł/ podyął fię trzymác. *Mącz* 416d.

W charakterystycznych połączeniach: hetmaństwa podjąc się, pieśni, wszystkiego, zwierzchności królewskiej; ku dokazaniu [czego] podjąc się; pod przysięgą podjąc się, rozumkiem; z ochotą podjąc się, z pożytkiem; za [ile] groszy podjąc się; podjąc się bronić (czynić obronę) (8), sprawować (3).

Zwroty: »podjąc się [jakigo] brzemienia« [szyk zmienny] (2): Wnet obrociwřzy fię ku krolowi [cesarz] pythał go iefliřzyby fię chćiał/ thákiego cięřzkiego brzemieniá podiác *BielKron* 330v; *SarnStat* 1287.

»czego wielkiego się podjąc« (1): Lekko łobie ważył gdy fię kto czego wielkiego podiął *SkarŻyw* 571.

»dobrowolnie się podjąc« (1): y ktořby był ktoby fię takowey pracy dobrowolnie podiác chćiał *KwiatKsięż* P2.

»prace(j) się podjąc« [w tym: za co (= za ile) (1)] = *laborem sibi iniungere* *Mącz* [szyk zmienny] (9): *FalZiołUng* V 119; *RejKupSekl* a6; Abowiem niewiele by ich nálařł coby łye tobie tákiew pracy około twey łpráwy zá czterzy grołze podięli. *GroicPorz* f; *BibRadz* *5; *KwiatKsięż* P2; *Mącz* 178b; *SienLekAndr* a4; *GórnDworz* Ee4; Iedná [rzecz]; co mię do tego przywiodł/ ábych fię ták wielkiew/ y powařney/ á k temu ták trudney á niebeřpieczney prace w przekłádaniu Nowego teřtámentu ná náłřę rzecz Polřką znowu podiął. *WujNT przedm* 1.

»podjąc się ([jakiej a. czyjej]) rzeczy, sprawy« = *causam suscipere, curae habere rem, opus aggredi, provinciam capere, suscipere onus* *Mącz* [szyk zmienny] (5:1): *Fugitant omnes hanc provinciam*, Nikt fię tego wrzędu/ álbo rzeczy nie chce podyác *Mącz* 138c; *Opus magnum et difficile aggredi*, Wielkiew á trudney fię rzeczy podyác. *Mącz* 147d, 36b, 73a, 264a, 328a.

»[czyjej] służby podjąc się« (1): Szczęgo obaczyć mořem/ iřz [...] záraz Páwłowi S: vkazał Pan Chryřtus wřzytki prace/ męki/ kámionowánia [...] y inne dochody ná wrząd Apořtolřki: kámienie/ powrozy/ więzięnia/ [...] ná ořtátek řmierć hániebná ná tym řwiećie. dáiac mu ná wołá/ iefli fię ták tákiew řluzby jego podiác chćiał. *SkarŻyw* 82.

»podjąc się urzędu« = *provinciam capere* [szyk zmienny] (4): *Id onus invitatus assumpsi*, Náđ moyem [!] fię wołá tego wrzędu podyął. *Mącz* 432c, 35a, 138c; *Die Regierung annehmen*. Podiác się wrzędu. *Praefici imperio*. *Calag* 129b.

Szeregi: »kusić się a podjąc« (1): rádę [...] áby [dworzanin] rádniey [...] wyznał nieumieiętność łwoię/ niřzyby fię miał kuřić/ á podiác/ czego nie vmie *GórnDworz* N4v.

»podjąć się i obwiząć« (1): A to [roztyrki ruskie] fortelem łatwiey może spráwić niżli iáwną woyną/ [...] A ku dokazániu tego íam się Włóftowicz podiał/ y obwizął Boleśławowi StryjKron 215.

»podjąć się, nie przestać« (1): Quoniam quidem suscepi non desinam, Gdyżem się podyął/ nie przestánę. Mącz 344b.

»podjąć się, (albo) ważyć« [szyk 1:1] (2): Tibi omnes fortes viri navare operam et studium volunt, Niechą się dla ciebie niczego wáżyć/ podyąć. Mącz 242d, 432b.

2. *Wziąć w obronę, w opiekę [kogo, czego]* (3) : kiedy Pan Bog ták się ciebie podiał/ y ták bárzo cię vmiłował/ że iedynego íwego miłego Syná wydał ná śmierć hániebną/ áby cię przez iego drogą y naświétfzą krew zbawił grzechow KarnNap E2v; Bog się/ mey nędze/ podiał/ przyiał mnie w obronę GrabowSet R2v.

podjąć się przed kim (1): Kogoż mam do ciebie/ obierác rzeczniká? Kto się mnie/ przed tobą podeymie/ nędzniká? GrabowSet R3.

3. *W funkcji biernej: Być podjętym, wykonanym* (1) :

Fraza: »praca [dla kogo] się podjęła« (1): Tę tedy pracą niegodną moię y maluczką/ Pánu Bogu dla ktorego się czći podięła ofiáruiąc/ Wálzey K.M. íą przypíuię. SkarŻyw A2v.

*** *Dubium* (1) : y ony pothayemnye noczą podyely íią nadnym z ynnem hośpodarem y vczynyly yemv yprą [!] LibLeg 6/191.

Synonimy: 1. obwiząć się, ważyć się, wdać się.

Formacje współrdzenne cf JAĆ SIĘ.

Cf PODJĘCIE, PODJĘCIE SIĘ

AL, (JB)